

Spetskompetens

I vår uppmanar catwalkens mest trenddrivande designers oss att väcka romantikern inom oss till liv med ljuvliga broderier och skira spetsar. Två Dagars modeskribent Anna Blom berättar om ett unikt hantverk med gamla anor, som just nu är hetare än någonsin.

ANNA BLOM är frilansjournalist i Stockholm och New York samt Två Dagars modeskribent. I vår bär hon en svart klassisk trenchcoat i bomull inköpt på second hand som hon kombinerar med några få utvalda basplagg: en tunn ulltröja i pudrigt rosa, en snyggt skuren kavaj och stora, breda kostymbyxor.

Spets är inte längre bara associerat med kungligheter och gamla damer, i vår är den omtolkad i nya spännande silhuetter. Hos det italienska modehuset Valentino till exempel. Ett av de mer iögonfallande plaggen i vårkollektionen var en mintgrön volangklänning med hög hals och lång ärm, volangerna av paljetbroderad grön tyll. Tyllen är tillverkad av den franska spetsstillverkaren Sophie Hallette – en av världens äldsta spetsstillverkare och modeskaparnas favorit sedan 1940-talet.

Hallettes exklusiva handgjorda spetsar har syns i kreationer som burits av bland andra Marilyn Monroe, Jackie Kennedy och Amal Clooney, men den som gjort mest för spetsens comeback under tvåtusentalet är förmodligen brittiska Kate Middleton, en av vår tids mest folkära stilbildare. När hon gifte sig med prins William 2011 i en spetsklänning från Alexander McQueens chefsdesigner Sarah Burton blåste hon inte bara nytt liv i materialet utan gav det även ett nytt namn: "Kate's lace".

Spetsen i den skira klänningen och det 270 centimeter långa släpet kom från Sophie Hallette. Mönstret, ursprungligen från 1958, föreställde engelska rosor, skotska tistlar, walesiska påskliljor och irländska treklöver, alla symboler för Storbritannien. Att klänningen dammade av synen på spets står helt klart. Modehuset McQueen gjorde en brakvinst året efter bröllopet och hos Hallette duggar beställningarna från lyxmodehusen tätt.

– Den är som en mycket komplex Rolls Royce-mekanism, säger Romain Lescroart, IT-direktör hos Hallette.

DET TAR FLERA år att lära sig att manövrera den tolv ton tunga maskinen och för att förbereda den med de 5 000 olika trådar som används måste tre hantverkare jobba i två månader. Ofta arbetar hela familjer i fabriken och den unika kunskapen går i arv från generation till generation – spetskompetensen ligger så att säga i blodet. Yrkesskickligheten är ett måste, därmed inte sagt att det är perfekt: det är de små ojämnheterna och skönhetsfelen, den unika handsydda känslan, som är Hallettes främsta konkurrensfördel.

– I massproduktion av spets trycker du på en knapp och behöver inte lägga dig i produktionen. Med våra vävstolar är det en fråga om känsla – med ögonen naturligtvis, men också med öronen. Du hör på bruset från maskinen om något är fel, hela kroppen är involverad, säger Romain Lescroart.

Den största utmaningen är att anpassa gamla tekniker med modernare. De senaste två åren har Sophie Hallette till exempel jobbat aktivt för att få in mer hållbart tillverkade fibrer, som GOTS-certifierad bomull och siden samt återvunnen polyamid.

– Vår historia är modern, och det älskar jag. Vi skapar modern spets, men vi är förankrade i och respekterar vårt förflutna, säger Romain Lescroart.

Enligt The Telegraphs sajt kan ett coutureplagg kräva 700 timmar i arbetstid och prislappen börjar ofta runt fem- eller sexsiffriga belopp. Det gör att haute couture-upplevelsen är förunnat några få – The Telegraph skriver att det rör sig om cirka 2 000 kvinnor i hela världen. Så nej, haute couturans prislapp är inte för oss vanliga dödliga. Men kanske kan vetskapen om timmarna bakom de fantastiska skapelserna få oss att reflektera runt pris? Om en t-shirt kostar 59 kronor så är det högst sannolikt någon i leverantörsledet som inte fått skäligt betalt. Genom att "rösta" med plånboken kan vi shopping-sugna i alla fall vara med och se till att unik kunskap – som spetsstillverkning – kan leva vidare. ♦

Med stora trender följer kopierings-hotet, och med tusentals bilder i omlopp på nätet är det lätt att kopiera ett spetsmönster och många hantverkare har svårt

att konkurrera med kedjornas låga priser. Spetsproduktion är tidskrävande och tid är pengar. Bara att tillverka spetsen till Kate Middletons klänning tog fem veckor och krävde 23 hantverkare. Dessutom är tekniken gammal – just den här spetsen vävdes i en maskin från slutet av 1800-talet.

– Den är som en mycket komplex Rolls Royce-mekanism, säger Romain Lescroart, IT-direktör hos Hallette.

WARDAG SOM FEST. Oavsett om du längtar efter en tylldröm eller en cool kostym med skarpa snitt, låna inspiration från catwalken. Att hyra plagg kan vara ett alternativ om du känner dig osäker på trenden. Här syns ett linne med spets från Sophie Hallette från Burberrys vårcatwalk.

ROMANTISK FÄRGPRAKT. Ett annat märke som tagit spetsen till sitt hjärta är Self-Portrait som bland annat burits av Kendall Jenner, Michelle Obama, Beyoncé och prinsessan Madeleine. Sedan starten av modemarket 2013 har det gjort sig känt för sina romantiskt feminina silhuetter i en mix av material, ofta med en cool edge.

ÖGONFRÖJD. Stylisten och kostymören Selam Fessahaye fick ta emot priset för Årets blickfång på årets Elle-gala 2019. Sångerskorna Seinabo Sey och Sabina Ddumba är några av kunderna som även gick vårvisningen.

ÖGONFRÖJD. Stylisten och kostymören Selam Fessahaye fick ta emot priset för Årets blickfång på årets Elle-gala 2019. Sångerskorna Seinabo Sey och Sabina Ddumba är några av kunderna som även gick vårvisningen.

ÖGONFRÖJD. Stylisten och kostymören Selam Fessahaye fick ta emot priset för Årets blickfång på årets Elle-gala 2019. Sångerskorna Seinabo Sey och Sabina Ddumba är några av kunderna som även gick vårvisningen.

ÖGONFRÖJD. Stylisten och kostymören Selam Fessahaye fick ta emot priset för Årets blickfång på årets Elle-gala 2019. Sångerskorna Seinabo Sey och Sabina Ddumba är några av kunderna som även gick vårvisningen.

ÖGONFRÖJD. Stylisten och kostymören Selam Fessahaye fick ta emot priset för Årets blickfång på årets Elle-gala 2019. Sångerskorna Seinabo Sey och Sabina Ddumba är några av kunderna som även gick vårvisningen.

ÖGONFRÖJD. Stylisten och kostymören Selam Fessahaye fick ta emot priset för Årets blickfång på årets Elle-gala 2019. Sångerskorna Seinabo Sey och Sabina Ddumba är några av kunderna som även gick vårvisningen.

Foto: Burberry/Sophie Hallette

WARDAG SOM FEST. Oavsett om du längtar efter en tylldröm eller en cool kostym med skarpa snitt, låna inspiration från catwalken. Att hyra plagg kan vara ett alternativ om du känner dig osäker på trenden. Här syns ett linne med spets från Sophie Hallette från Burberrys vårcatwalk.

Foto: Mike Coppola

ROMANTISK FÄRGPRAKT. Ett annat märke som tagit spetsen till sitt hjärta är Self-Portrait som bland annat burits av Kendall Jenner, Michelle Obama, Beyoncé och prinsessan Madeleine. Sedan starten av modemarket 2013 har det gjort sig känt för sina romantiskt feminina silhuetter i en mix av material, ofta med en cool edge.

Foto: Studio Bont

ÖGONFRÖJD. Stylisten och kostymören Selam Fessahaye fick ta emot priset för Årets blickfång på årets Elle-gala 2019. Sångerskorna Seinabo Sey och Sabina Ddumba är några av kunderna som även gick vårvisningen.

Spetsens historia

Spets kan tillverkas genom sömnad, knyppling eller virkning, berättar Andreas Manhag, arkeolog på Historiska museet i Lund. Spetsen dök först upp i Italien i slutet av 1400-talet. Tillverkningen var tidskrävande och komplicerad, något som sysslösa högreståndsdamer kunde ägna sig åt. Spets tillverkades även i kloster av nunnor och adelsfröknar kunde utbilda sig i knyppling där. Efter 1800-talet blev hantverket mer ovanligt och ersattes av billigare, maskintillverkad spets.

Spets har under de senaste 200 åren i princip endast använts av kvinnor. Detta eftersom det manliga modet omkring 1800 genomgick en förändring, som innebar att den manliga dräkten skulle se så enkel och nedtonad ut som möjligt, berättar Andreas Manhag.

Bruket av spets i kvinnokläder förekom däremot både inom hovet och bland folket. Ända fram till 1970-talet bar hovdamer svart sammetsdräkt med vit spetskrage. Ju äldre – och gulare – spets, desto finare: äldre spets var mer komplicerad och kostsam, och hade därför högre anseende. Spets i högre ståndsmiljöer skulle helst inte maskintillverkas utan vara handgjord i Bryssel före 1800-talet, då staden var centrum för spets-tillverkning.

I Sverige är Elsa Peterson Spetsaffär Efttr i Vadstena den äldsta spetsaffären i sitt slag. Butiken grundades 1920 av Elsa Peterson och drevs av hennes dotter Gunnel Landtblom tills den stängde 2016. I nästan 100 år har butiken hållit fast vid de gamla traditionella Vadstena-mönstren och har tillgång till en skatt av mönster och spetsar som hela tiden förnyas. I dag är företaget nätbaserat och drivs av Elsas dotterdotter Karin. Via hemsidan kan man fortfarande köpa mönster som till exempel pepparkakan, blåsippan och tvåöringen.

Vårens damtrender

Politikernas favoritfärg just nu, sofistikerat beige och "Lilla huset på prärien".

CHLOË.

BURBERRY.

ERDEM.

Vitt

Om politik var en färg vore den just nu vit, i en monokrom look från topp till tå. Även kläddesigners anammade det helvita tänket, som hos Chitose Abes märke Sacai och modedesignern och d:n Virgil Ablohs märke Off-White. I upptakten till presidentvalet i USA 2016 bar Hillary Clintons kvinnliga fans vitt som en hyllning till det tidiga nittonhundratalets suffragetter. Under president Trumps State of the Union-tal tidigare i år bar majoriteten av kongresskvinnorna på demokraternas sida vitaste vitt och skapade ett effektfullt ställningstagande. (Melania Trump bar en svart Burberry-klänning med silverknappar).

Beige

Om politikernas modevär är vit så målar catwalkens designers våren i beige. Att "vara beige" innebär inte längre att man är tråkig utan helt rätt: sofistikerad, elegant, klassisk. Färgen erbjuder en mängd olika toner, från nougat till kryddigare brända toner. Helst bärs färgen från topp till tå. Hos exempelvis Max Mara syntes en proper dräkt och Burberry satsade på slinkig blus och byxa ihop med en kedjekantad trenchcoat.

Blommigt

I vår dyker blommönstrat upp på allt från en jacka i bomberstil med matchande byxor (Louis Vuitton) till en ledig skjorta som bärs ihop med slappa byxor (Michael Kors). Och gärna i en färgsprakande mix av mönster. Högst trendpoäng får den romantiska klänningen, tänk en lite tuffare version av åttiotalets Laura Ashley-klänningar. Nostalgiskt så det förslår men vad är friare och skönare att strosa omkring i än en luftig sommarklänning när temperaturen tillåter? Amerikanska Batsheva Hay prickar in trenden med sina viktorianskt inspirerade Lilla huset på prärien-klänningar.

1. Kavaj i 50 % linne och 50 % bomull, House of Dagmar, ca 3 995 kronor. Köpställe: houseofdagmar.com

2. Klänning i 100 % återvunnen polyester, Filippa K, ca 2 100 kr. Hyr/köpställe: Filippa K, Södra Larmgatan 14, filippa-k.com

3. Klänning i 80% viskos och 20% polyamid, House of Dagmar, 6 495 kr. Köpställe: houseofdagmar.com

4. Jumpsuit i 63% återvunnen bomull, 34% återvunnen polyester och 3% övriga material, Weekday, ca 1 000 kr. Köpställe: Weekday, Kungsgatan 46, weekday.com

5. Klänning, Ganni, 2 549 kr. Köpställe: ganni.com

6. Byxor i viskos, Ann Demeulemeester/Vestiaire Collective, ca 2 430 kronor. Köpställe: vestiairecollective.com

7. Blus i 100 % silke, Rodebjer, 2 995 kr. Köpställe: rodebjer.com

8. Örhängen från AKVA Jewellery i silver, ca 2 500 kr. Köpställe: akvajewellery.com

9. Klänning i 100 % silke, Arket, 2 250 kr. Köpställe: Arket, Östra Hamngatan 39, arket.com

10. Jeansjacka och jeans i bomull, Lindex, ca 399 kr/st. Köpställe: Lindex, Kungsgatan 50, lindex.com

11. Klänning i 100 % polyester, Rodebjer, 2 795 kr. Köpställe: rodebjer.com

12. Läderväska, Marni, ca 34 600 kr. Köpställe: marni.com

13. Blus, H&M Studio, 599 kr. Köpställe: hm.com

14. Scarf i 100 % silke, Totême, 1 500 kr. Köpställe: toteme-studio.com

15. Solglasögon i 100% återvunnen PET, Weekday, ca 250 kr. Köpställe: Weekday, Kungsgatan 46, weekday.com

16. Espadrillos i kanvas, Chanel/Vestiaire Collective, ca 4 000 kr. Köpställe: vestiairecollective.com

Vårens herrtrender

Funktionellt 90-tal, modern elegans och den romantiska poeten.

Work it

90-talet är hett i vår och syns bland annat i en funktionell streetwear-look med referenser från Helmut Lang, den ikoniske österrikaren. Hans kännetecken var en minimalistisk arkitektonisk look, gärna i nedtonat vitt, svart och beige på workwear-inspirerade silhuetter så som bomberjackor, lågt sittande jeans (han introducerade konceptet med svindrya designerjeans) och plagg utrustade med fickor som rymmer det mesta.

Elegansens comeback

Inspirationen från streetwear är fortfarande stark, men nu anas en motreaktion i en mer sofistikerad look, en slipad och modern sådan i exklusiva material och skarpa snitt. Raf Simons visade bland annat blänkande, överdimensionerade rockar i minimalistiska silhuetter. Har vi kanske nått peaken vad gäller collegetröjor och sneakers?

Poeten

En romantisk look sveper in över catwalken. Tänk slappa mjuka tyger med en hantverksinspirerad känsla. Satsa på en stråhatt, mjuka bomullsskjortor och lediga byxor à la Ann Demeulemeester. Eller välj en helsticked look signerad Jonathan Anderson, den brittiska kreativa chefen för det spanska modehuset Loewe. I vår har designern bland annat arbetat med flera återvunna material. Den hantverksälskande Anderson har även instiftat ett pris för att stötta hantverkare och ge dem frihet att skapa utan kommersiell press. "Jag avskyr när människor använder hållbarhet som ett marknadsföringsverktyg", sa han till The Guardian i fjol. "Jag försöker att jobba in det i plaggen så att de blir tidlösa, eller att de kommer att återupptäckas i en begagnad butik och någon kommer att köpa dem igen". Ganska uppfriskande.

①

1. Regnjacka i polyester, Boss, ca 6 999 kr. Köpställe: Boss, Fredsgatan 2, hugoboss.com

②

2. Skjorta i 100 % bomull, Acne Studios, ca 2 100 kr. Köpställe: Acne Studios Magasinsgatan, Kaserntorget 6, acnestudios.com

③

3. Scarf i linne, Woolrich, ca 800 kr. Köpställe: Woolrich, Lilla Nygatan 2,

④

4. Byxor i 59 % lyocell, 28 % bomull och 3 % elastan, Filippa K, 2 100 kr. Köpställe: filippa-k.com.

⑤

5. Väska i 100 % nylon med skinn-detalljer, Acne Studios, 3 200 kr. Köpställe: Acne Studios Magasinsgatan, acnestudios.com

⑥

6. Kavaj i 53% linne och 47% polyester och byxor i 73% bomull och 27% polyester, Acne Studios, ca 5 400 kr resp. 2 800 kr. Köpställe: Acne Studios Magasinsgatan, Kaserntorget 6, acnestudios.com

⑦

7. Solglasögon i bio-acetat, Waiting for the Sun, ca 1 500 kr. Köpställe: waitingforthesun.fr

⑧

8. Skjorta i 55% återvunnen bomull och 40% återvunnen polyester samt 5 % övriga material, Weekday, ca 600 kr. Köpställe: Weekday, Kungsgatan 46, weekday.com

⑨

9. Byxor i bomull, Acne Studios, ca 3 000 kr. Köpställe: Acne Studios Magasinsgatan, Kaserntorget 6, acnestudios.com

⑩

10. Väska i 100 % nylon, Arket, 890 kr. Köpställe: Arket, Östra Hamngatan 39, arket.com

⑪

11. Denimjacka i 63% återvunnen bomull, 34% återvunnen polyester och 3% övriga fibrer, Weekday, ca 1000 kr. Köpställe: Weekday, Kungsgatan 46, weekday.com

⑫

12. Pikétröja i bomull och linne, Arket, ca 490 kronor. Köpställe: arket.com

⑬

13. Skjorta i 55% återvunnen bomull, 40% återvunnen polyester samt 5% övriga fibrer, Weekday, ca 600 kr. Köpställe: Weekday, Kungsgatan 46, weekday.com

⑭

14. Sneakers i skinnimitation baserat på restprodukter från majsproduktion, Veja, ca 1 300 kronor. Köpställe: veja-store.com

⑮

JULIUS PRODUCTION PRESENTERAR

VÄRLDENS MEST OMTYCKTA FAMILJEMUSIKAL!

"EN PERFEKT SAGA FÅR LIV!"
PÅ SCEN

"EN RIKTIGT TREVLIK MUSIKALKVÄLL
FÖR HELA FAMILJEN."

BORÅS TIDNING
"ANIE HAR ALLT!"

KAI MARTIN
"BARNEN FÅR CHANSEN ATT
ÖVERGLÄNSA!"
GÖTEBORGS-POSTEN

Annie

NANNE GRÖNVALL · THOMAS JÄRVHEDEN · ANNA SAHLENE

KALLE RYDBERG · NINA PRESSING · FREDRIK DOLK SAMT STOR ENSEMBLE OCH ORKESTER

REGI: EVA RYDBERG KOREOGRAFI: SJÅN PLAYSTED

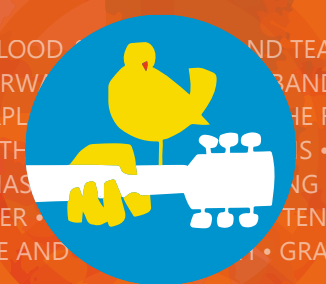
LORENSBERGSTEATERN, GÖTEBORG

Spelas t.o.m. 5 maj

Biljetter: www.anniethemusical.se

Julius Production, Sangré Event och PJP presenterar

JIMI HENDRIX · BLOOD, SWEAT & TEARS · JOAN BAEZ
CREDENCE CLEARWATER · GRAND · JANIS JOPLIN
JEFFERSON AIRPLANE · THE FAMILY STONE
CANNED HEAT · THE CLASH · ARLO GUTHRIE
CROSBY, STILLS, NASH & YOUNG · RAVI SHANKAR
JOHNNY WINTER · TEN YEARS AFTER
COUNTRY JOE AND THE FLYING SAVERS · GRATEFUL DEAD

WOODSTOCK

50 ÅR

EN SVENSK HYLLNINGSKONSERT TILL VÄRLDENS FÖRSTA STORA ROCKEFESTIVAL

MIKAEL RICKFORS · DAN HYLANDER · PY BÄCKMAN · LAGAYLIA FRAZIER
MATS RONANDER · CLAS YNGSTRÖM · CONNY BLOOM · JANNE ÅSTRÖM

GÖTEBORGS KONSERTHUS

Fredag 11 oktober kl 19.30

Biljetter: www.woodstock50.se

gso.se 031-726 53 00